

Сәйкесін тап:

Ауырлық күші

Тұрақты шама g

Денеге әрекет ететін

ауырлық күші

Дене горизонталь тыныштық

күйде, оның самағы

9,8 Н/кг

49 Н

$$F_a = mg$$

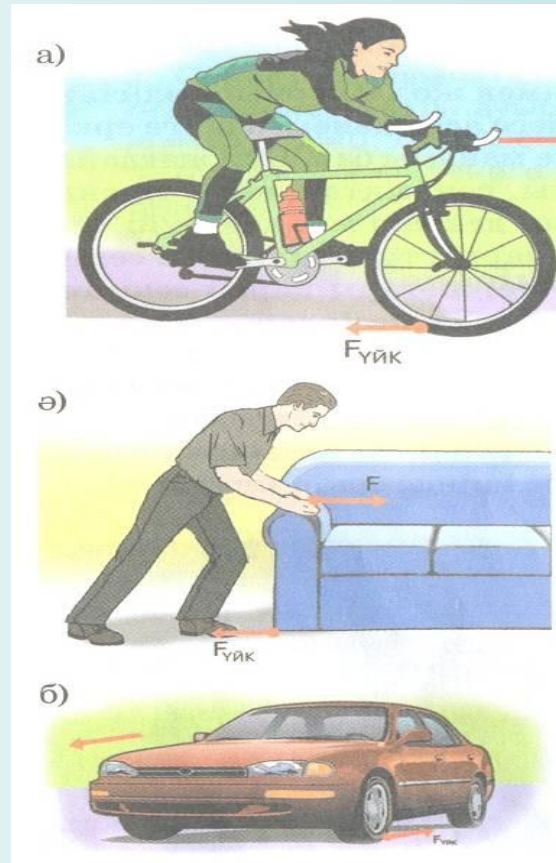
$$P = F_a$$

Үйкеліс күші.

Бір дене екінші дененің бетімен қозғалғанда кедергі жасайтын күш пайда болады.

Бір дене екінші дененің бетімен қозғалған кезде пайда болатын күш үйкеліс күші деп аталады.

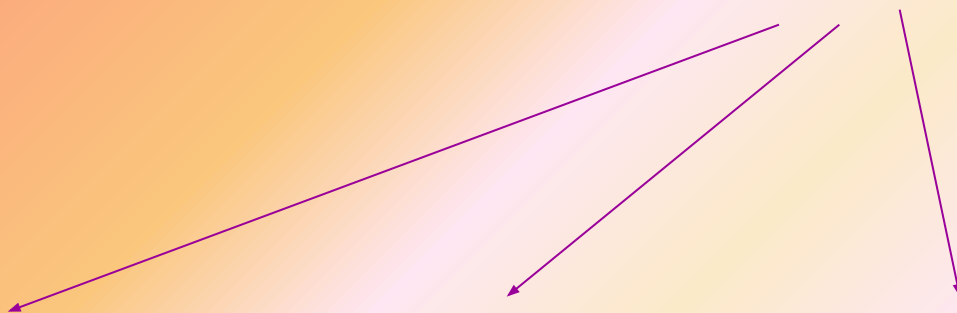
- Мысалы,

- *Үйкеліс түрлері:*

Жанасатын денелердің бір-біріне қатысты қозғалысына қарай үйкеліс

• домалау

сырғанау

ТЫНЫШТЫҚ

Үйкелістің пайда болу себептеріне жанасатын беттердің кедір-бұдыр болуы.

- **Үйкелісті азайту үшін үйкелетін беттерді өңдейді.**
- **Үйкелісті азайтудың жолдарының бірі – үйкелетін беттерді майлау.**
- **Үйкелісті материалдардың тиісті түрін таңдап алу арқылы.**
- **Жанасатын беттерді көбірек немесе азырақ күшпен қысу арқылы үйкеліске әсер етуге болады.**

Үйкеліс- жанасатын беттердің қандай материалдан жасалғанына, олардың өңделу сапасына және бір беттің екінші бетке түсіретін қысым күшіне тәуелді.

- **Үйкеліс күші сандық мәнімен де сипатталады:**

$$F = \mu N$$

- $F_{\text{үйк}}$ - үйкеліс күші, μ - үйкеліс коэффициенті. Ол жанасатын беттердің күйіне және үйкеленетін материалдар тегіне байланысты.

N - нормаль қысым күші

- ***Дененің өзі жанасып тұрған бетке тік бағытта түсіретін күші нормаль қысым күші деп атайды.***

Өзін -өзі тексеру:

- **1. Қандай күшті үйкеліс күші деп атайды?**
- **Үйкеліс не себептен пайда болады?**
- **18- жаттығу №2**

Үйге тапсырма: §41,(42) 18- жат. 3;4.

